

„città fedelissima“. Povsem neprava dobrodušnost zakrivila je, da si domišlja to mesto — katero se mora na vsem, kar je in kar ima, le Avstriji zahvaliti, da ima vrhu vsega še nezaslišan privilegij, škiliti več ali manj prikritim načinom tja čez mejo države, kakor da bi ta država ne imela toliko sile in eneržije, da bi se železno pestjo potlačila vsako gibanje, ki je naperjeno proti nje koristim.

Z mestnim zastopom tržaškim treba je začeti vse drugače govoriti; treba je s tem zastopom vendar enkrat „nemški“ govoriti, da se ga privede do spoznanja onega, po čemur teži — deloma v nespametnosti in nevedoma, večinoma pa drzno in vedoma; tržaškemu mestnemu zastopu je pa treba tudi pokazati, da se dobro zavedamo onega, kar mora država tirjati od svojih podanikov, ako se noče odpovedati svojemu obstanku. Kako naj v avstrijskem mestu tržaškem iztrebimo ona zločinska in veleizdajska nameravanja iredentiške „bande“ — katera je celo italijanska vlada označila kot zločinska in veleizdajska — ako se celo v mestnem zastopu drzno poskuša, obdajati udeležnike te bande se sijajem narodnega mučeništva?! Kako naj prebivalstvo mesta tržaškega hrani in krepí avstrijsko domoljubje, ako je jednemu delu časnikarstva tega mesta dovoljeno, vse božje leto oznanjevati veleizdajstvo in mu pot gladiti — katero časnikarstvo ima prostora le za italijanske zadeve in italijansko kraljevo hišo in ki pozna le molčanje — ki pa je jako značilno — glede vsega, kar se tiče Avstrije in nje cesarske hiše? L'isti ti umejo dobro, izogniti se črki postave ali ne smelo bi se dopuščati, da žalijo duh postave, negujoči takorekoč molčeče izdajalstvo, ki je nevarnejše od govorečega.

Dolgo, da, predolgo menila je vlada, da z blagim postopanjem, dobrotami in prizanesljivostjo najbolje pobija protiavstrijsko gibanje v Trstu. Ali sedaj se nam dozdeva, da je prišla državna uprava do spoznanja, da bi nadaljna prizanesljivost in milostno postopanje značila brezobzirnost do države. Korenika vsega zla in nesreče tiči v mestnem zastopu tržaškem in tu bode morala močna roka nastaviti svojo sekíro, ako hočemo dospeti do zboljšanja. Motijo se gospodje v mestnem zastopu tržaškem, ako menijo, da obstoječa postavna sredstva ne zadostujejo za izvršenje boja proti zistemu, ki sloni na ničvrednosti in izdajstvu; in tudi, ko bi bilo tako, so gospodje iz mestnega zastopa tržaškega, vzlic čudne njih politiške nezrelosti, morda vendar že kedaj čuli, da za izjemne odnošaje se morejo in morajo upotrebiti izjemni zakoni. Ako pa res neso o tem nič čuli, potem bi jim pač mogel kak c. kr. komisar prečítati prikladen „Privatissimum“.

—t—

Naši dopisi.

Iz Ljubljane. — Shod slovenskih poslancev sklican je na 2. dan oktobra v Ljubljano. Ožja dotika med slovenskimi poslanci je vsekakor koristna in mnogo

stvari je takih, da je koristno po dobrem prevdarku poravnati in vrediti jih. V obče se mora pa pripoznati, da sedanji političen položaj ni nikakor ugoden za dogovarjanje večjih akcijskih programov, ako se podlage položaja lahko vsak trenutek popolnoma predrugačijo.

— **Imenovanje.** Štajerski avskultant Jakob J a r c in pravni praktikant Makso L o g a r v Škofjiloki imenovana sta avskulantoma za Kranjsko.

— **Deželni zbori** naše države sklicani so za 14. dan oktobra in radovedni bomo gledali na daljni razvoj stvari na Češkem. V drugih deželnih zborih se danes še nemore pričakovati posebnih dogodb.

— **Kraška komisija** kranjska pričela je ta ponedeljek ogledavanje onih za pogozdovanje odločenih prostorov, ki se bodo za zasajenja v letu 1891 odločili.

— **Ljubljanske gimnazije**, ena višja, ena nižja, štejete skupaj 920 učencev. Višja šteje v 14 razredih poleg vodje 25 učiteljev in 579 učencev, nižja pa v 7 razredih, 9 učiteljev in 341 učencev. Profesor J. Franke, ki je bil že imenovan za Novomesto, ostane v Ljubljani.

— **Kvaterni teden** minuli, kateri je za ajdo pri nas vedno najnavarnejši, minul je srečno, ne da bi bila slana posmodila ta jesenski naš pridelek. Letošnja ajda se sicer ne kaže bogata zrnja, vendar pa se je nadejati tolkšnega pridelka, da se bode kmetu delo splačalo. Pregovor naš trdi, da je ajda za kmeta, ker vsi drugi pridelki so za posle in za davek. Z drugimi pridelki, posebno s krompirjem, so letos pri nas večinoma zadovoljni, razun onih, k sreči ne mnogimi kraji, kjer je toča gospodarila. Memo drugih dežel je letos Kranjska srečna, ker bode tudi vinskega pridelka več in boljšega kot minulo leto. Nekateri vinorejci se že prav pohvalijo s pridelki od ameriških trt.

— **Zanimivo.** Pri zgradbi kanala na Vrtačo zadeli so ob Seunigovi hiši na rimski kanal, ki je imel popolnoma isto mer in skoro isto globino, kakor jo bode imel sedanji. Kanal bil je jako soliden od rezanega kamna, z močnimi ploščami pokrit, tlak na dnu pa je bil mesto sedanjega betana od močnih in velicih opečnih plošč. Pri izkopavanji poleg nunskega samostana našli so ostanke nekdanjih mostnih vrat, dolge močne žreblje in kamne, z udolbenimi globinami za stežaje.

— **Občni zbor** mesarske zadruga Ljubljanske bode v četrtek dne 25. t. m. ob 5. uri popoldne v mestni dvorani. Dnevni red: Pozdrav načelnikov. Poročilo o delovanji in denarnem stanji. Samostalni predlogi.

— **Trahom**, to je egiptska bolezen na očeh, je povod, da se bodo prihodnje dni vsa Ljubljanska učilišča zdravniško preiskala.

— † **Umrl** je preteklo soboto v Ljubljani gospod Anton L e n a r č i č, umirovljeni glavni davkar, v 71. letu svoje dobe.

— Močvirski odbor zboruje dne 27. septembra t. l. ob $\frac{1}{2}$ 10. uri dopoldne v prostorih c. kr. kmetijske družbe in ima razpravljati sledeči dnevni red:

- I. Naznanila prvomestnika.
- II. Nasveti posameznih odbornikov.
- III. O prošnji Vrhniškega županstva o nakupu mlina (oziroma pravic) ob Tujnici od Simonevih dedičev.
- IV. O prošnji grof Wurmbandovega oskrbnika o odpisu konkurenčnega doneska za Škofelski kanal pro 1885/86.

V Ljubljani dne 19. septembra 1890.

O p o m n j a.

Oni člani močvirskega odbora, ki, ali ne pridejo, ali pa odidejo pred končanjem seje, ne da bi svojo odsotnost ali svoj odhod opravičili z dovoljnimi uzroki, zapadejo denarni kazni, katero deželni odbor kranjski določiti more do 100 gld. (Člen III. dež. zak. z dne 19. decembra 1886, št. 5, III. kos 1887. l.)

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — S sklicanjem deželnih zborov na 14. dan oktobra presekano je za sedaj vse ugibanje glede letošnjega parlamentarnega delovanja. Deželni zbori imeli bodo svojih navadnih 6 tednov za redno svoje delovanje. Državni zbor snide se vsakako najkasneje začetkom decembra, ako ne v drugi namen, neizogibno gotovo vsaj v ta namen, da vladi privoli začasni trimesečni budget za prihodnje leto. Ako bi se v češkem deželnem zboru ne dognalo pripadajoče mu naloge zaradi pomanjkanja časa, nadaljevalo se bode njegovo delovanje meseca januarija, ako pa bi njegova sestava v obče ne dajala nade, da se z njim dosežejo zaželjeni vspehi, sledil bode skoraj brez dvombe razpust njegov. Potem pa sledi ali poravnava Češko-Nemška pod Taaffe-jem, ali pa nova vlada s prevagajočimi nemšk-liberalnimi možmi v ministerstvu.

Glede vspehov letošnjih vojnih vaj, ponavlja se vnovič prikazen, da postaja kojnica vedno manj zmožna in pomenljiva nasproti pešcem, katerih repetirke obetajo največje vspehe poleg topničarstva.

Kar pa zadeva posledice vpeljanega brezdimnega smodnika, se trdi, da bode topničarstvu to škodljivo zavolj tega, ker bode težko presoditi vspehe lastnega streljanja na daljavo, ako se namreč ne vidi nasprotnikovega streljanja tudi na dimu, soditi bo moč samo o njegovi moči in bojevitosti le po morilnih posledicah sovražnikovega streljanja.

Cesar pohvalil je v Najvišjem lastnoročnem pisanji do nadvojvoda Reinerja izurjenost in spretnost deželnih brambovcev in o nji izrazil svojo zadovoljnost.

Nemška. — Avstrijska vojna mornarica zapustila je pristanišče o Kielu; nadvojvodu Štefanu podelil je nemški cesar odlično častno mesto, oziroma naslov, pri nemški mornarici.

Shod našega cesarja z nemškim v gradu Rohnstok poleg Wratislava v Šleziji, vršil se je sijajno po programu, ne čuje in ne piše se ne o najmanji zaprečici, in že sedaj se delajo na Dunaji velikanske priprave za sprejem nemškega cesarja, ki ima obisk vrniti našemu cesarju s prihodom na Dunaj dne 2. oktobra in pa z vdeležbo pri lovih na Gornje-Štajerskem. Na Dunaj povrnil se je cesar minulo nedeljo in je ta ponedeljek že dajal avdijence.

V Berolinskem mestnem odboru razpravljala se je dogodba, pri kateri je mlad vojak vstrelil meščana Berolinskega in izražala se je splošna nevolja, konečno pa se je sprejel predlog, ki izreka, da mestnemu odboru v tej zadevi ne pristaja beseda. Odbornik socialistične stranke, ki se je nekoliko ojstreje izražal o tej dogodbi, pozvan je bil k redu.

Švica. — V kantonu Tesin priredila je italijansko-liberalna stranka upor, je odstavila vlado in je umorila enega uda konservativne stranke. Ko je zavezni svet v Tesin poslal vojake in zaveznega komisarja, so se uporniki kmalu pozgubili, komisar povzel je vladanje, zmešnjava pa se zna ponavljati, ker baje tudi eden člen prejšnje vlade deluje za vlado brez novo mu podeljene oblasti.

Portugalska kaže dan za dnevom nove prikazni, da republikanska stranka ne ruje brez vspeha zoper sedaj še vladajočo kraljevsko oblast, in ni gotovo, da bi ne prodrla tam kmalu republika.

Opava — 23. septembra. V treh premogovih jamah pri Dombravi nastal je strajk, 2000 delavcev ustavilo je delo in se ob montanski železnici napotilo v Ostravo. Doslej nobenega izgreda. Vojaki so odposlani tjakaj.

Žitna cena

v Ljubljani 16. septembra 1890.

Hektoliter: pšenice domače 6 gold. 66 kr. — banaške 7 gold. — kr. turšice 5 gold. 87 kr. — soršice 4 gld. 55 kr. — rži 4 gold. 71 kr. — ječmena 4 gold. 39 kr. — ovsa 3 gold. 09 kr. — ajde 5 gold. 20 kr. — Krompir 3 gold. 03 kr. 100 kilogramov.

V Kranji.

Hektoliter: Pšenica 6 gold. 18 kr. — Rž 4 gold. 55 kr. — Oves 2 gold. 60 kr. — Turšica 4 gold. 54 kr. — Ječmen 1 gold. 22 kr. — Ajda 4 gold. 22 kr. — Slama 100 kilogr. 1 gold. 60 kr. — Seno 2 gold. — kr. — Špeh 1 kilog. 44 kr.